

پازار ایرتسی

فی ۱۱ رجب سنه ۱۳۲۸

وفی ۵ تموز سنه ۱۳۲۶

جمعیت علمیہ اسلامیہ نیک ناشر افکاریدر

صاحب امتیاز :

فانع مجیز درسعاملرندن

استانبول مبعوثی

مصطفیٰ عاصم

سرمحرر :

فانع مجیز درسعاملرندن

توقاد مبعوثی

مصطفیٰ صبری

مدیر مسئول :

مکتب قضاة معلملرندن

کلیسی منیر

مندرجات

تاریخ اسلام صحائفندن طاهر المولوی

اسلامده علوم وفنون ع . عاطف

(ده یلی تلغراف) غزته سنک مصره فیتسنک فتوا نه اعتراضی ع . د

اعتراض مذکورده جواب

ادبیات

غزل طاهر المولوی

نشدۀ مأیوسیت ع . خیری

ایرانک وضعیت حاضرہ سی عبدالاحد داود

ردی علی مافی القول من الردی مصطفیٰ صبری

نسخہ سی ۱ غروشدرد

آبونه اجرقتی (پوستہ اجرتیله برابردر)

ممالک اجنبیہ ایچون :

۶۰ ، ۲۰ فرانکی

» ۳۰ ، ۱۰

استانبول وولایات ایچون :

بر سنه لکی ۶۰ غروش

القی آیلنی ۳۰ »

درج اولنیمان اوراق اعاده ایدلمز

قارئلرمنزه

اکثر مقالانه آیات کریمہ واحادیث نبویہ درج ایدلمش بولندینی نظر اعتبارہ آلہ ورق رعایت سزایکده بوللماماسی رجا اولنور .

در سعادت

محمود بک مطبعه سنده طبع اولنمشدر

طرفه‌دن امر و یا نهی ایدیلان معروف و یا منکرک
خلافنده و قوعبولان حرکتدر . بونک انواع واقسامی
چوق اولوب بر قسمیری حقنده شارع جزایی تعیین
و تحدید بیورمشدر که بوکا حدود الله تسمیه اولنور
دیگر جرملرک جزاسنک تعیین و تقدیرینی اولی الامر
تفویض ایلمشدر .

اولی الامر . مصلحت عامیه مبنی بالجمله جرایم
مرتبکیرینی ایجابنه کوره ضرب ، حبس ، نفی ، اعدام
ایله جزالندیرمه شرعا مأذوندر بونک تحقیقات و محاکماتی
حاکم الشرع حضورنده اولوق شرط اولیوب بوخصوصده
امیرده صلاحیتداردر . بوکا لسان شرعده تعزیر دیرلر
تأدیب معناسندهدر .

احکام شرعیهده برده سیاست وادرکه تعزیر ایله
لفظ مترادفدر . سیاست قواعد شرع تحتنده داخل
اولان هر شئیده جائز اولور . اکا مخصوص بر نص
شرعی ورودینه حاجت یوقدر زیرا شریعتک مداری
بقای عالم ایچون ماده فسادک جسمنه مبتدیر . ایسته
بوکا مبنیدرکه ۱۲۷۴ تاریخنده تنظیم اولنان جزاقانوننامه
سنک برنجی ماده سنده تعیین و اجراسی شرعا امر اولی
الامر عائد اولان تعزیرک تعیین درجاتی اشبوقانوننا .
مه نك متکفل و متضمن اولدینی و انحق هر حالده شرعا
معین اولان اولان حقوق شخصییه خلل کلیه جکی
تصریح ایلمشدر .

شمدی مقصده کچلم قتل بر جرمدر و همده اعظام
جرانمنددر بونده شرعا بر حقوق شخصییه و برده حقوق
عمومیه واردر .

حقوق شخصییه قصاصی موجب اولان قتلده قصاص
موجب اولیلان قتلده دیتدر . قتاده حقوق شخصییه
دعواسی صاحب حَق یعنی ولی مقتولک اقامه ایده جکی
دعوی اوزرینه حاکم الشرع حضورنده رؤیت ایدیلور
ورنه دعوی ایتمز و باخود بعمالدعوی فراغت ایدرس

برسی چیقوبده مفتینک شو بیاناتی ردومؤاخذمه ایتمه سی
بزم قلمیزی جریحه دار ایدیلور .

له الحمد که باب مشیخت عالیای اسلامیه جانب عالی سندن
تعیین قلنان مصر قضی عسکری مداخله ایدوب مفتینک
فتواسنی ردایدیرک محکمه نك قرارینی رسماً تصدیق ایلدی .
اشته عاقل و عالم بر قضی عسکری ملت و دولته یابدینی
بر خدمت کزیده ! قوجان بر صدر اعظمی اتلاف ایدن
بر جانی اعدام ایتدردی . شمدی جمعیت علمیه محترمه دن
رجا ایدرم که بو بایده بنم کبی بتون اسلامیتی بیان و سوه نلری
مستریخ قیلمق و مالکمزده ساکن ملل غیر مسلمه پی ده مطمئن
بیورمقله برابر (ده بلی تلفراف) غزته سنه فناء تبخش
بر جواب اولوق اوزره استفتا ایلدیکم سؤاله بوتون ادله سی
ایله برابر بر جواب اعطاسیله مخبرک اسلامیه عطف
ایلدیکی چرکین حاللر ازاله ایدلسون .

ع . د

بیان الحق

(ده بلی تلفراف) غزته سنک قاهره مخبرینک شو
مکتوبی بر قیمتی حائر اوله منز . چونکه بر فکر مخصوص
اوزرینه یازمش اولدیمی اکلاشیلور بیک اوچیز کور
سنه دزبری برانکده یاشادیغمز ملل غیر مسلمه صورت
دائمه ده مطمئن دیرلر و بزم شریعتنک احکامنی کوزلجه
بیلدکاری کبی اجنبیلرده بیلورلر مع مافیہ مسئله پی
بر وجه آتی ایضاح ایدلم .

حقوق شرعاییکی قسمه منقسمدر برسی حقوق شخصییه
دیگری حقوق الله تعیر آخرله حقوق عمومیه در .
حقوق شخصییه صاحب حَق اقامه ایده جکی دعوی
اوزرینه رؤیت ایدیلور . حقوق الله شرعا جرم عد
ایدیلان بالجمله احواله تعلق ایدر و ترتیب مجازانی بر
شخصک ادعا و طلبنه موقوف اولیوب طوغریدن
طوغرییه حکومت عائددر .

جرم برشیی یایق و باخود باسلامق اوزره شارع

قاتل قصاص اولیٰ اوزرہ اعدام اولئہ من . ورنہ قصاصی طالب ایکن امام ویا امیر عفو ایدہ من .

قتلہ بردہ حقوق عمومیه وارد . چونکہ قتلک اعظم جرایم واکبر کبائر دن بولئدینی واخلروی جزا سنک یک بیوک اولدینی بالعبارہ مسلمہ و مسلم ایله غیر مسلم بینندہ شرعاً عصمتہ ثابت اولان مساواتہ منی بالدلالہ غیر مسلمہ شامل اولان (ومن یقتل مؤمناً متعمداً فجزاؤه جہم خالداً فیہا) آیت کریمہ سندن مستبان اولور .

قتلہ حقوق عمومیه جزا قانونک ۱۷۰ نجی مادہ سندنہ برکسہ یک نعمدا قاتل اولدینی قانوناً تحقق ایلرسہ قانونا اعدامہ حکم اولنور دیو بیان اولنیور . شو حالده برقتل وقوعندہ شرائط قصاص موجود اولوبدہ ورنہ مقتول قصاص طلب ایدرلرسہ قاتل قصاص ایدیلور بو صورتده ہم حقوق شخصیه و ہمده حقوق عمومیه استیفا ایدلمش اولور . شاید شرائط قصاص موجود اولماز ویا ورنہ مقتول طلب ایتزسہ اولابدہ کی قاعدہ عمومیه شرعیه وجهله قتلک نوعنه کوره جزاسنک تعیین و تقدیری ویا مصلحت عامه به منی عفو ی اولی الامرہ عائد بولنور .

(ده لی تلغراف) غزئہ سنک قاهرہ مخبری قصاصک حقوق شخصیه دن اولسنہ اعتراض ایدرک « افرادک حمایه سی چون حکومتک مداخله سی و آنرک بالذات انتقامات خصوصیه لرینی آملق بابندہ کی تشبئاتک ممنوعیت شدیدہ سی اصول اجتماعیه جدیدہ نک اک درین تملی تشکیل ایدر ، دیور مخبر ابوجه بیلمایدرکہ اصول اجتماعیه جدیدہ و ترتیب مجازات حقندہ کی اوروپا نظرباتی احکام شرعیه ایله فرقلی برشی اولیوب آندن مفتیسدر . اوروپا ارباب حقوقی فصلک حقی مجازاتک ہیئت اجتماعیه عائد اولدینی قبول ایتشلرسہ شریعتیز دخی بویله امر ایدر .

معلومدرکہ مجازات حق یرینی بولق قاعدہ سنہ استناد ایدر و منفعت عمومیه ایچون استعمال ایدیلر بونکله زجر و منع و اخذنار خصوصی و عمومی و انتظام عالمک محافظه سی تأمین و مجرمک جرمنہ قارشو مقابله ایدلمش اولور (واکم فی القصاص حیوۃ) آیت کریمه سی بو نقاطک جمله سنی جامعدر . بوندہ منفعت عمومیه نقطه سندن مادامکہ هیئت اجتماعیه نک حق وارددر مقتولک ورنہ سنک حقی بطریق الاولی اولور . آنحق ورنہ بو حقی کندیلکنندن استعمال ایتز بلکہ حکومت مہرقتیله اجرا ایتدیرر . شاید بو حقی ورنہ استعمال ایتزسہ هیئت اجتماعیه یعنی حکومت ترتیب مجازات ایدہ بیلور حق مجازاتک اساسی و مشروعیتی حقندہ اوروپا ارباب حقوقی یک چوق اختلاف ایتش اولدقلرندن بونلرک احکام شرعیه ایله مقایسه سنی بشقہ بر مقاله ایله ایضاح و بیان ایدہ جکیز .

کله لم مخبرک دیگر اعتراضلرینہ احکام شرعیه ده قصاص یالکز قتل عمدده لازم کلور . قتل عمدی فقہاء کرام (فالعمد ما تعمد ضربه بسلاح او ما اجری مجری السلاح) ایله تعریف و (لان العمد هو النصد ولا یوقف علیہ الا بد ایله وهو استعمال الآلة القاتله) ایله تعلیل ایدیورلر . یعنی قتل عمد سلاح ویا خود سلاح مقادنه قائم اوله حق برشیله وقوعبولان قتلدر زیرا عمد قصد دیمکدر بوکا اطلاع آنحق دلبلی ایله اولور دلیل ایسہ آلت قاتله یی استعمال ایتمکدر . ایشته بو تعریفده هر نوع سلاح داخلدر حتی وقت سعادتده و مجتهدین کرام زمانندہ قورشون اولمدیقندن متأخرین علمائور شونله اولان قتلک بو تعریفده بطریق الاولی داخل اوله جفتی بیان ایتشلردر . لورور قورشونیه وقوعبولان قتلده قصاص لازم کله . جکشدہ کسه تردد ایتز .

فقہاء کرام کیملرک قتل ایدلمش اولسبیلہ قصاص لازمکله جکشی ش و عبارہ ایله بیان ایدیورلر (القصاص

یوقسه حقوق عمومیه دن اولان اعدام دکلدر . بناءً علیه مفتی افندی قصاص ایچون بو یولده جواب ویرمهک مجبوردر .

مصرجنایت محکمه-نک اعدام حکمنی حاوی اعلامی حقوق عمومیه نقطه-سندن شرعشریفک امیره ویرمش اولدیفنی بر و-اسع صلاحیتیه مبنی اجرا اولور مع مافییه امیر بو مثللو قرارلری شرعا اجرایه مجبور دکلدر دیلرسه حبسه تحویل ایلر ویاخود افکار عمومیه نک هیجاندن وقتیه وفسادک حصولدن قورقیلورسه عفو ایدز .

بز مخبر مومی الیه طرف-سندن یازیلان اشبو مقاله-نی فکر مخصوصدن خالی وبی طرف یازمش عدا-تمیز . چونکه مخبر برمسلم برغیر مسلمی قتل ایدرسه شرعا جزا اولدیفنی وبناءً علیه مسلمانلره مختاریت ویریلورسه اولملکیتده آرتق خرس-تیانلر ایچون یشامق غیر قابل اولدیفنی بیان ایدیور .

ا کر مخبر مومی الیهک مقصدی غیر مسلملری تالاشه دوشورمک و مختاریت طلب ایدن اسلاملرک شریعتک طلبلرینه برمانه تشکیل ایده-جکینی عالم مدنیه آکلادق ایه بونده یک یا کلیورلر بیک اوچوز سنه-دنبری برلنکه یاشادیغمز غیر مسلم وطندا-شلمز احکام شرعیه مزک نه اولدیفنی یک اعلا ییلورلر .

مومی الیه امین اولمیدرکه اسلامیتک انتشارندن بری کلش اولان حکمدارلر مزک هیچ برینک وحنی شرقی غربی تره-دن اک قوتلی اسلام حکمدارلرینک زماننده بیله بویله بر معامله غیر مشروعه-نک اجرا-سنه قیام ایدلماش و توحید مذهب ایچون ملل غیر مسلمه-نک دین اسلامی جبراً قبول ایتسنی بر مقتضای سیاست موافق کوران وجهانکیر اولاق درجه-سنه کلش اولان حکمدارلر مزدن بعضیلری ملل غیر مسلمه-نک یا اسلامیتی قبول ایتلرینه ویا نفی وقتلرینه قنوی ایسته-دیکی حالده شرع مأمورلرندن « معصوم الدم اولان برغیر مسلمی

واجب بقتل کل محقون الدم علی التأیید اذا قتل عمدار یقتل الحربا لحر والحر بالعبد والمسلم بالذمی) یعنی قصاص علی التأیید معصوم الدم اولان برکسه-نک عمداً قتل ایدلمیه واجب اولور . حر اولان برکسه- حر اولان دیگر کسه-نی قتل ایدرسه قصاص واجب اولدیفنی کبی حر اولان بر عبدی قتل ایدرسه ینه قصاص واجب اولور .

بر مسلم بز ذمی-نی قتل ایدرسه عندالحقیفه کذلک مسلمک قصاصی واجب اولور . ایشته قصاص حقیده-کی احکام شرعیه بوندن عبارتدر . مصر مفتینک بو مسئله حقنده ویرمش اولدیفنی قنوانک متنی کورمدک آتیجق مصر غزته-لرینک به-ضارنده یازلدیفنه کوره مفتی شمعی-یه قدر کندیسنه حواله ایدیلان واعدام حکمنی حاوی اولان اعلاملره یازمش اولدیفنی شرحی بو اعلامه-ده یازمشدر مفتینک اونه-دنبری عادتق قصاص حقنده-کی مسائل وشرائط یازارمش یازدیفنی شیلر بزم انفاً بیان ایلدیکمز مسائل شرعیه ویرده کتب فقهیه-ده مثال اوله-رق تعداد اولنان آلت قتلدردر فقهاء کرام مثاللرنده سلاح مقامنه قائم اولان شیلری (کالحمد من الخشب والزجاج والحجر والابرة و لیطة القصب والثار) دیو بیان ایدیورلر .

مفتی افندی شرائط قصاصک جمله-سنی تعداد ایتدکده نصکره (وردانی) نک شرعا قصاصی لازمکامیه-جکینی سوبله-مش مخبر ایسه تعداد اولنان آلت قتلدرده لورورک بولنماسندن لور ووله وقوعه-بولان قتلده ویرده بو حادته-ده قاتلک مسلم مقتولک غیر مسلم اولس-ندن بر مسلمان غیر مسلمی قتلده قصاصی لازمکامیه-جکینی استنباطاً آکلادق اولمیدر حالبوکه (وردانی) نک قصاصی لازمکامیه-جکینه دائر اولان سببی یالکمز برشی تشکیل ایدر دیگر شروط قصاص فضله اوله-رق ذکر ایداش اولور اوده ولی مقتولک بر حاکم الشرع حض-ورنده اقامه دعوی ایدرک حکم شرعینک صدور ایتماسیدر . مفتی افندی-دن سؤال ایدیلان جهت حقوق شخصیه قیلندن اولان قصاصدر

واسناداتی یالکز شخصه عائد اولق اوزره بر قصور
عد ایدرک انکلیز قومنه اشمیل ایتیز .

ادبیات

غزل :

ای شرار آه دل ! شمع شبستانم میسک ؟
یوقسه قندیل حزین بیت الاحزانم میسک ؟
روحه پک قسوت افزا اولدک ای لیل سیاه !
باری بیلدیر منتهای آن هجرانم میسک ؟
صبری یاقدک ، ایله دک آرامی ای حسرت تباه
تیر دلدوزکله آرتق قاصد جانم میسک ؟
سنده می انصاف ایدوب آه ایله دک افغانمه ،
ای فلک ! یا معکس قریاد واقفانم میسک ؟
سنده می کرینده فرقتسک ای ابر بهار !
یا نظیره ساز اشک چشم کریانم میسک ؟
سنده می بر مهرک اولدک سنه چاک ای سحر !
یانمونه آور چاک کریانم میسک ؟
سن نهدن اولدک خروشان بویله اشک ای غرام !
حبه السودای دلدن جوش ایدن قائم میسک ؟
سن نهدن مصبوغ خون فرقت اولدک ای کوکل !
عید وصله برحنا آلوده قربانم میسک ؟
ای تخیل ایتدیکم عید وصال دلستان !
آه ایله اکال انفاس ایتدیکم آنم میسک ؟
ایله دی ترک تدابیر وتداوی کوکله
ای تسلی خرد ! مایوس درانم میسک ؟
بویله درمان نا پذیرا درده اوغرتک بنی
دشمن جانم میسک ای شوخ ! جانانم میسک ؟
خامه طاهر ! بیون بویله فغان ایتکده سک
اهل عشقه ترجمان حزن وجدانم میسک ؟
ظاهر الملوای

قتل ایتسک ویا قتلیله امر ابلیمک شرعا غیر جائز اولوب
قاتل و آمرلری حقنده قصاص لازم کلور ، جوانی آملش
وبومسئله صحایف تاریخه کچهرک کره ارضده موجود بالجه
اقوام نزدنده تعین و تحق ایتس اولدیغدن مخبر مومی الهک
تلویث ایتسک ایسته دیکی دین مبین محمدی و شریعت مطهره نک
احکامی شرعا وغربا هر کسجه معلوم بولنشدر .

اکز یاده باعث استغراب اولان حال مخبر مومی الیه
احکام شرع شریفک طوغری اولدیغنی و فقط افکار
عمومیه دن قورقورق مفتی افندی طرفندن تحریف ایدلمک
ایسته نلدیکنی مقرر و معترف ایکن کندی زعمنجه مفتینک
یا کاش اولان فتوی سنی شریعت و اسلامیه بر انکه اولق
اوزره عموم مسلمانلره اشمیل ایتسیدر . ایسته شو ایکی
افاده سیاره سنده کی تناقض ادنا تأمل ایله آکلاشیلور .

مخبر مقاله سنک بر فقره سنده اهالیتک مخوف اولان
هیجانی و یا خود باشقه بر سبب مفتی مشار الهک حکم
اعدامک تصدیقندن اجتناب ایلمسنه بر سبب تشکیل
ایلدیکنی و ذاتاً مسلمانلر (وردانی) نک اسلام شهید
وقهرمانی اولدیغنی آلفشلامقده اولدقلرینی و مفتینک
صرف و ساده استسکافی او قدرده شایان مؤاخذه اولهمیه جغنی
سویلیور . اکر حقیقت حال اوله ایسه شرائط قصاص
موجود اولسه بویله قصاصک اجرا سنده بر محذور و فتنه
و فساد ظهوری ملحوظ اولنجه « رعیه اوزرینه تصرف
مصلحتنه منوطدر » « ضرورتلر ممنوع اولان شیئی مباح
قیلار » قاعده لرینه توفیقاً قصاصک امیر طرفندن تأخیری
اقتضا ایدر .

فرض ایدلم که مفتی افندی فتوی بی بلا موجب
یا کاش ویرمش شو حالده مسئولیت شخصه عائد اولق
ویالکز کندی بی مؤاخذه ایدلمک لازم کلور کن مخبرک بونی
دین محمدی و شریعت اسلامیه بر قصور اولق اوزره
اعلانی یک یولسز و مناسب سزدر فقط یز مخبر مومی الهک
هرکس نظر نده یولسزانی معلوم اولان تجاوزات